

Силабус освітнього компоненту

Філософія

Рівень вищої освіти – перший бакалаврський

Освітньо-професійна програма – Право

Рік навчання: 2024-2025, Семестр: 1

Кількість кредитів: денна ф/н – 3, заочна ф/н – 3

Обсяг годин: денна ф/н – 90, заочна ф/н – 90

Мова викладання: українська

Підсумковий контроль – екзамен

Форма проведення занять – лекції, семінарські заняття

Назва освітнього компоненту	<u>Філософія</u> <u>Philosophy</u>
Викладач	Кивлюк Ольга Петрівна , професор кафедри загальноправових та гуманітарних дисциплін Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія» Доктор філософських наук, професор Івано-Франківськ, вул. Максимовича, 13 каб. 409
E-mail:	kyvliuko@iflaw.institute
Консультації викладача	четвер 14.00-16.00

1. Коротка анотація до курсу:

Навчальна дисципліна «Філософія» входить до обов'язкового циклу гуманітарних дисциплін для підготовки бакалаврів зі спеціальності «Право», є системно-узагальнюючою, людинознавчою, світознавчою та світоглядно орієнтованою, вивчення якої зумовлене невідпинним процесом гуманізації і демократизації освіти, поверненням її до визнання пріоритету загальнолюдських цінностей. Отож філософія впливає на формування світогляду, життєвих орієнтирів, розвиває вміння адаптуватися до нових інноваційно-інформаційних процесів, сприяє самовдосконаленню та є чинником формування гуманістичної світоглядної культури особистості.

Вивчення теоретичних здобутків філософської думки безпосередньо сприяє формуванню у студентів цілісної картини світу, усвідомленню специфіки буття людини та її місця в світі, розвиває вміння орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного та духовно-культурного життя. Оволодіння основами філософських знань налаштовує майбутнього фахівця на розуміння сутності та значення моральних, культурних і наукових цінностей, здатність діяти на основі етичних міркувань.

Міждисциплінарний підхід у вивченні філософії є одним із способів поєднання курсів гуманітарного циклу з дисциплінами фахової підготовки студентів.

2. Формат курсу: Очний та/або змішаний.

3. Компетентності, які мають бути сформовані у результаті опанування навчальної дисципліни:

Інтегральні компетентності: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних та національно-патріотичних міркувань (мотивів).

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

4. Програмні результати навчання:

ПРН1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН11. Мати базові навички риторики.

ПРН12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

ПРН17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди

ПРН19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин (ДФ)	Загальна кількість годин (ЗФ)
Лекції	14	10
семінарські заняття/практичні заняття	16	6
індивідуальна робота	10	10
самостійна робота	50	64
Всього	90	90

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання – доступ до мережі Internet за умови змішаного формату курсу, система мультимедійних презентацій та засоби інтерактивного навчання, мультимедійне забезпечення в порталі ZOOM.

7. Зміст освітнього компонента:

Лекційні заняття			
	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Філософія як особливий тип світоглядного знання.	2	2
Тема 2.	Східна філософія. Антична філософія.	2	
Тема 3.	Філософія Середніх віків.	2	
Тема 4.	Філософія епохи Відродження.	2	2
Тема 5.	Філософія Нового часу.	2	2
Тема 6.	Основні риси німецької класичної філософії. Некласична філософія XIX століття (філософія життя).	2	2
Тема 7.	Філософська думка України.	2	2

Семінарські, практичні заняття			
	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Філософія як особливий тип світоглядного знання.	2	2
Тема 2.	Східна філософія. Антична філософія.	2	
Тема 3.	Філософія Середніх віків.	2	
Тема 4.	Філософія епохи Відродження.	2	
Тема 5.	Філософія Нового часу.	2	
Тема 6.	Основні риси німецької класичної філософії. Некласична філософія XIX століття (філософія життя).	4	2
Тема 7.	Філософська думка України.	2	2

Самостійна робота			
Опис змісту навчання (наприклад, теми або види навчальної активності)		ДФ год.	ЗФ год.
Філософія як особливий тип світоглядного знання.		6	9
Східна філософія. Антична філософія.		6	9
Філософія Середніх віків.		6	9
Філософія епохи Відродження.		6	9
Філософія Нового часу.		6	9
Основні риси німецької класичної філософії. Некласична філософія XIX століття (філософія життя).		10	9
Філософська думка України.		10	10

Індивідуальні завдання			
Опис змісту індивідуального завдання		ДФ год.	ЗФ год.
Підготовка реферату (доповіді) або презентації в межах питань, що розглядаються на лекційних та семінарських заняттях. Доповідь є інформаційним повідомленням.		10	10

8. Система оцінювання

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

9. Шкала оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою	
				Екзамен	Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої має глибокі і системні знання, вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; засвідчив уміння критично оцінювати варіантні підходи щодо сутності норм та уявлень; оволодів навиками аналізувати, моделювати та адекватно оцінювати ситуацію; обізнаний з науковими працями вітчизняних та зарубіжних спеціалістів в даній галузі; матеріал викладає логічно, послідовно та переконливо; самостійно розкриває власні обдарування і нахили	відмінно	зараховано
82-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	добре	
74-81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.		
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.		
60-63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	незадовільно	не зараховано
0-34	F	незадовільний з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.		

10. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (половина балів з максимально можливих). Перескладання модулів відбувається із дозволу директора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: визначається Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положенням «Про академічну доброчесність в Івано-Франківському навчально-науковому юридичному інституті Національного університету «Одеська юридична академія».

Дотримання академічної доброчесності передбачає:

самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

Вимоги до семінарських занять	Регулярне відвідування семінарських занять. Семінарські заняття передбачають проведення дискусій з основних проблем і питань, які розглядаються на занятті.
Вимоги до індивідуальної роботи	Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти полягає в опрацюванні проблемних теоретичних та практичних питань із залученням спеціальної літератури та інформаційних джерел. Реферат повинен містити результати поглибленого дослідження окремих питань курсу та бути підкріпленим науково-методичною базою. Доповідь є інформаційним повідомленням.
Вимоги до самостійної роботи	Самостійна робота здобувачів вищої освіти полягає в опрацюванні проблемних теоретичних та практичних питань. Можливе використання мультимедійних технологій для представлення результатів аналізу рекомендованої літератури та вирішення поставлених завдань. Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення практичного заняття у вигляді опитування, в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.
Умови підсумкового контролю	Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю, екзамену.

11. Рекомендована література

11.1. Основна:

Підручники, посібники, монографії:

1. Александрова О.С., Горбань О.В., Мартич Р.В. Філософія права: навчально-методичний посібник. К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 126 с.
2. Баранник М.В. Лекції з філософії: навч. посіб. К.: Видавництво. Ліра-К, 2024. 166 с.
3. Бичко І., Ярошовець В., Бугров В. Філософія. Підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2023. 648 с.
4. Ворбертон Н. Коротка історія філософії. / пер. з англ. А. Марховської. Київ. Наш

формат. 2023. 224 с.

5. Губерський Л. Філософія. Х.: Фоліо, 2018. 621 с.
6. Гула Р. В. Філософські проблеми наукового пізнання. Навч.-метод. посіб. Харків: ХНУПС, 2021. 228 с.
7. Данильян О.Г., Дзюбань О.П. Філософія: підручник. Х.: Право, 2023. 424 с.
8. Ємельяненко Г.Д., Абизова Л.В., Мозговий Л.І., Дубініна В.О. Філософія освіти і науки: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, аспірантів та викладачів філософських дисциплін. Слов'янськ, 2019. 365 с.
9. Запороженко О.В. Навчальний посібник з філософії з завданнями та тестами. Ізмаїл: РВ ІДГУ, 2019. 256 с.
10. Марущак О.В. Основи філософських знань: курс лекцій / уклад. О.В. Марущак. Миколаїв: МНАУ, 2021. 144 с.
11. Основи філософських знань. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. Підручник / за ред. Лозового В. К.: Центр учбової літератури, 2024. 1028 с.
12. Основи філософських знань. Підручник / В.А. Буслинський, П.І. Скрипка. За ред. В.А. Буслинського. Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. 352 с.
13. Рабінович П. М. Основи теорії та філософії права: навч. посібник. Львів: Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2021. 256 с.
14. Сандюк Л.О. Основи філософії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2023. 412 с.
15. Салій А.В., Зінченко Н.О., Біланов О.С. Історія філософії. Друге видання (доповнене): навчальний посібник. Полтава: Дивосвіт, 2018. 192 с.
16. Симоненко С, Сулим С., Шмиголь М. Основи філософії. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 412 с.
17. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с.
18. Філософія: словник термінів та персоналій / за ред. Бліхар В. К.: КВПЦ, 2020. 274 с.
19. Філософія: підручник для студентів і курсантів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації / авт. кол.; за ред. О.В. Рябініної, Л.І. Юрченко. Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021. 286 с.
20. Шепетяк О., Шепетяк О. Філософія: підручник. Львів: Місіонер, 2020. 784 с.

11.2. Допоміжна:

Наукові статті, тези доповідей та ін.

1. Блага О.Б. Становлення духовності молоді – історіософський підхід. *Modern approaches to ensuring sustainable developmen: monography* / edited by V. Smachylo and O. Nestorenko. The University of Technology in Katowice Press, 2023. С. 295-300.
2. Блага О. Б. Духовність як основа формування емоційного інтелекту. *Роль соціального та емоційного інтелекту як найважливіших soft-skills XXI століття в освітньому процесі: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації*, 6 березня-16 квітня 2023. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 48-51.
3. Блага О.Б. Історіософський підхід до розвитку освіти як важливий чинник гуманізації сучасного суспільства. *Традиції та нові наукові стратегії у Центральній та Східній Європі: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ, 24–25 червня 2022 р.) / ГО «Інститут інноваційної освіти»; Науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України. К.: ГО «Інститут інноваційної освіти», 2022. С. 6-9.
4. Блага О.Б. Історіософія в системі педагогічних знань. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького*

державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 27. Том 1. С. 162-168.

5. Блага О.Б. Климент Александрійський про духовне виховання людини. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць*. Вип. 2 (89). Сєвєродонецьк: вид-во Сну ІМ. В. Даля, 2019. Ч. 1. С. 39-51.

6. Блага О.Б., Осадча Н.О. Духовний вимір самотності: в історіософії, соціології і педагогіці / за ред. Кафарського В.І. Рівне, Петраш К.Т., 2019. 319 с.

7. Горохова Л., Мельничук В. Релігійний фактор у суспільно-політичному просторі України. *Вісник Львівського університету. Серія філософські науки*. Вип. 30, 2022. С. 59-66.

8. Гоян І, Петранюк А. Я-Концепція і особистісна ідентичність. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки*. Вип. № 2(96), 2024. С. 108-117.

9. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Науково-дослідницька діяльність у сфері правознавства. Х.: Право, 2024. 342 с.

10. Дзьобань О., Матета О., Буліч А. Амбівалентність впливу інформаційних технологій на ідентичність людини і її право на приватність. *Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія*, 4(63). 2024. С. 175-193.

11. Єрмоленко А. Філософія як чинник духовної незалежності України. *Філософська думка*, 2021, № 3. С. 47-63.

12. Колодний А., Филипович Л. Релігійний плюралізм як феномен: українські реалії в умовах російсько-української війни. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки*. Вип. № 2(96), 2024. С. 23-36.

13. Ланюк Є. Свобода у постіндустріальну епоху: «етика співчуття» та «суспільство опіки». *Вісник Львівського університету. Серія філософські науки*. Вип. 29, 2022. С. 39-55.

14. Парасюк В.М. Філософські аспекти процесуальної діяльності слідчого: монографія. Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2010. 240 с.

15. Сафонік Л. Репрезентація дискурсу свободи волі в сучасному контексті. *Вісник Львівського університету. Серія філософські науки*. Вип. 25-26, 2020. С. 85-95.

16. Скиба, Е. Роль філософії права в формуванні свідомості суспільства сучасної формації. *Науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах Грані*, 2020. 23(5). С. 64-76.

17. Словник основних термінів з філософських дисциплін / В.М. Вовк, В.М. Кравець, Ю.С. Симон [та ін.]. К.: КНУВС, 2006. 120 с.

18. Nerubasska Alla, Maksymchuk Borys. The Demarkation of Creativity, Talent and Genius in Humans: a Systemic Aspect. *Postmodern Openings*, Vol. 11, N 2. (2020), pp. 240-255.

19. Nerubasska Alla, Lopuga Oresta. Pandemic Panik in information space: the fact and its ladennes. *Postmodern Openings*, Vol.11, Issue 1 Supl. 2 (2020), pp. 93-99.

20. Філософія права. мультимедійний підручник.
https://arm.navs.edu.ua/books/fil_prava_pidr/Files/Lekcii/L1.htm

11.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Наукова бібліотека Одеського національного університету ім. І. Мечнікова (філософія) - <https://lib.onu.edu.ua/filosofiya/>

2. An Introduction to Philosophy -<https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/598>

3. Introduction to Philosophy: Philosophy of Mind -
<https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/introduction-to-philosophy-philosophy-of-mind/>

4. Introduction to Western philosophy /

<http://www.mesacc.edu/~barsp59601/text/101/notes/textbook.pdf>

5. An Introduction to Philosophy / <https://commons.bellevuecollege.edu/wp-content/uploads/sites/125/2017/04/Introto-Phil-full-text.pdf>

6. History of philosophy by William Turner / <http://www.giuliotortello.it/clil/historyofphturner.pdf>

7. Bertrand Russell. A history of Western philosophy and its connection with political and social circumstances from the earliest times to the present day / <http://www.ntslibrary.com/PDF%20Books/History%20of%20Western%20Philosophy.pdf>

11.4. Міжнародні видання:

1. Abdolmalaki S., Shahhatami M. Psychology and Philosophy of Mind Philosophy Study, April 2022, URL: <https://www.davidpublisher.com/Public/uploads/Contribute/626b60637b96a.pdf>

2. Sternberg, S. (2011): «Modular Processes in Mind and Brain», *Cognitive Neuropsychology*, 28, pp. 156-208.

3. Russ W. An Introduction to Philosophy. Washington, Payne Bellevue College, 2015 130 p.

**Професор кафедри загальноправових
та гуманітарних дисциплін**

Ольга КИВЛЮК